Interview met de filmmaker
Britt Vanhaelen over Tussen de golven

Waarom ben je documentaires gaan maken?
Ik vind documentaire een interessant genre omdat het meer doet dan alleen een verhaal vertellen. Als kijker voel, observeer en leer je van alles. Tussen de golven is mijn allereerste film. Als filmmaker – als ik mezelf al zo mag noemen – wil ik graag een gevoel teweegbrengen. Veel mensen vertelden me dat ze geëmotioneerd waren na het zien van de film. Dat is precies wat ik wilde: dat hij mensen raakt, op welke manier dan ook.

Hoe ontstond het idee voor deze film?
Ik wilde allereerst het belang van surftherapie onder de aandacht brengen. Daarnaast wilde ik de kracht van vrouwen benadrukken en de ongelijkheid tussen mannen en vrouwen, die in veel landen nog steeds bestaat, zichtbaar maken.

Ik heb zelf ook surftherapie gevolgd bij de therapeuten die in de film te zien zijn. Daardoor ontdekte ik de kracht en de helende werking van de zee. Die liefde voor de zee wilde ik graag met zo veel mogelijk mensen delen. Toen ik Abby (de begeleidster) en Sana leerde kennen, viel alles op zijn plek en was het idee voor de documentaire compleet.

In de film zitten verschillende boodschappen, maar de voornaamste is misschien wel dat doorzettingsvermogen werkt en dat angst niet altijd de overhand hoeft te nemen. Als je ergens in gelooft, groeit het zelfvertrouwen uiteindelijk vanzelf.

Wat was de grootste uitdaging bij het maken van deze film?
Oorspronkelijk waren zowel Sana als haar zus Afshana mijn hoofdpersonages en lag de focus van het verhaal iets anders. Maar toen de eerste opnamedag dichterbij kwam, begon Afshana erg te twijfelen. Daarom hebben we samen besloten dat enkel Sana mijn hoofdpersonage zou worden. Dat was misschien wel de grootste uitdaging: op het laatste moment veranderden mijn hoofdpersonage en verhaallijn. Maar het heeft geen zin om iemand te pushen; daar bereik je niets mee. Luisteren, aanvoelen en juist handelen is dan belangrijk.

Het fijne aan documentaire is dat je altijd wel een idee hebt van het verhaal dat je wilt vertellen, maar dat de manier waarop dat verhaal uiteindelijk verteld wordt, gaandeweg verandert. Je moet openstaan voor verandering. Iedere dag is anders: de zee is anders, mensen zijn anders en je eigen gemoed is anders. Wanneer je een documentaire maakt, moet je veel voelen. Door te voelen, dein je als het ware mee op de golven. Dat maakt het vaak onvoorspelbaar, maar ook heel leerzaam.

Ook de zee en het Belgische weer waren grote uitdagingen. We draaiden op vijf dagen en ik wist vooraf nooit welk weer we zouden krijgen. Toch gingen we telkens de zee in, door weer en wind. Tijdens de opnameperiode was het heel wisselvallig: er was een dag met volle zon en plattere golven, maar ook wilde golven, regen, wind en een woelige zee. Uiteindelijk werkte dat goed, omdat het doorzettingsvermogen dat nodig is om te leren surfen zo heel zichtbaar werd.

Kun je wat over de crew en jullie samenwerking vertellen?
Gedurende twee maanden reisde ik bijna iedere woensdag naar Oostende om mee te draaien in de naschoolse kinderopvang voor kwetsbare kinderen; een aantal van hen zou de surftherapie gaan doen. Ik vond het belangrijk om te leren hoe het er in zo'n opvang aan toegaat, maar ook om de meisjes beter te leren kennen en een vertrouwensband met ze op te bouwen. Zo kon ik ook inschatten wie een goed hoofdpersonage voor mijn film zou kunnen zijn.

Abby en ik organiseerden een pannenkoekenbaknamiddag met de meisjes. Ze kwamen ook eens naar Brussel, waar ik hen rondleidde in de stad. Het was een intense periode, omdat ik dit combineerde met mijn freelancewerk voor televisie, maar het was ook enorm leerzaam en verrijkend. Ik werd heel fijn opgenomen in de groep.

Verbinding zoeken met mogelijke hoofdpersonages en ervoor zorgen dat zij jou vertrouwen, is een van de belangrijkste dingen bij het maken van een documentaire. Er moet wederzijds vertrouwen zijn, anders werkt het niet.

Voor de montage ging ik eerst door al het materiaal om te kijken welke puzzelstukjes bij elkaar pasten. Daarna zette ik het verhaal op papier, om het later samen met mijn editor verder in elkaar te zetten. Wanneer ik een scène had gemonteerd, liet ik die zien aan een vriend die ook muzikant is, zodat hij er muziek op kon maken.

Ook daarbij draaide alles om gevoel. Muziek is uiterst belangrijk: het gevoel moet kloppen. Misschien voelen anderen dat minder sterk, maar als maker moet je het zelf echt voelen. Na veel pogingen speelde hij eens iets op zijn gitaar en toen riep ik: “Dát is het!” Het was precies het gevoel dat ik in de documentaire wilde.

Wat hoop je dat de leerlingen van jouw film kunnen leren?
Ik hoop dat zowel kinderen als ouders zien dat er alternatieve vormen van therapie zijn die ook echt kunnen werken. Ik hoop dat er door de film meer wordt ingezet op surftherapie en dat wachtlijsten bij therapeuten daardoor deels kunnen worden weggewerkt.

Ik hoop ook dat kinderen ervaren dat nieuwe dingen proberen verrijkend kan zijn. Soms is een kleine duw nodig, maar door iets te proberen en door te zetten, kom je er uiteindelijk. Dat geldt niet alleen voor surfen, maar voor eender welke sport of activiteit. Even uit je hoofd gaan wanneer het niet goed gaat, en daarbij het liefst ook praten of iets opschrijven, kan helpen.

Daarnaast hoop ik dat ouders en kinderen beseffen dat sommige kinderen echt moeten vechten voor hun plek op deze wereld. Voor hen is het niet vanzelfsprekend om naar school te gaan of te doen wat ze willen. En voor veel meisjes en vrouwen is het nog steeds knokken om ook maar iets te betekenen.